

Subjektivita a „já“ (jako „subjekt“) / Subjektnost a „já“ / Subjekt a jeho subjektivita

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

[2007](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[2007](#)

- ◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 4. 11. 2007
- ◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 4. 11. 2007

Subjektivita a „já“ (jako „subjekt“) / Subjektnost a „já“ / Subjekt a jeho subjektivita

Ne každá (pravá) událost je subjektem (resp. má svůj subjekt), i když je jednotou (individuem). A ne každý subjekt je schopen si vybudovat svou subjektivitu. A ne každá subjektivita je s to dospět k „subjektivnímu“ ustavení a uchopení svého „já“. Aby to vše mohlo být potřebným způsobem vyjasněno, je nejprve zapotřebí zavést nový termín, totiž „subjektnost“ (případně „subjektita“, to pro usnadnění překladu třeba do němčiny – „Subjektität“, a snad do angličtiny, kde to bude asi těžko přijímaný neologismus – „subjetity“, vedle „subjektivity“; nevím, zda by to šlo zavést také do latiny – subjectitas). Každá vlastnost, která je zcela charakteristická (specificky charakteristická) pro subjekt, může být považována za „subjektní“; a nejen vlastnost, ale také každý výkon subjektu má eo ipso „subjektní“ charakter. Naproti tomu „subjektivita“ je výhradní záležitostí vědomí (a přitom nemusíme mít na mysli pouze vědomí lidské, neboť i vyšší zvířata si jsou něčeho vědoma, i když je nesnadné povaze jejich „vědomí“ vskutku porozumět). Podmínkou „vědomí sebe“ jakožto „já“ je schopnost obrátit pozornost vědomí k onomu „já“; ale protože žádné „já“ objektivně ‚neexistuje‘, dochází – zcela pochopitelně – k mnoha chybám, omylům, fikcím atd., protože nikdo ‚původně‘ sám sebe jakožto „já“ nezná (a znát ani nemůže, protože – jak řečeno – „já“ není ničím „objektivním“, věcným věcně „daným“. Vědomí „já“ však nemůže být dezinterpretováno jako pouhá fikce (což se leckdy dosud děje), protože jakožto „akt“ je intencionálně zaměřeno na svůj „intencionální ne-předmět“, totiž právě na ono již nějak uchopené „já“, které má své opodstatnění v tzv. subjektu, který je nejen míněn (jakožto intencionální ‚non-objekt‘, ‚ne-předmět‘), ale může být také zažíván, prožíván, a mnohem víc: může se – právě také prostřednictvím tohoto sebe-prožívání, ale také prostřednictvím sebe-vědomí a sebe-mínění, sebe-pochopení a sebe-pojetí atd. vztahovat sám k sobě.

(Písek, 071104-1.)